

“They think it’s all over”

---

by HENRIK on AUGUST 23, 2010

1966 sändes det första avsnittet av Star Trek i USA, Sveriges Television kontrade med serien om Hemsöborna, ett inrikesbrev och en liter bensin kostade 40 öre vardera, Volvo 140 lanserades, 250.000 amerikanska soldater slogs i Sydvietnam, inget Fredspris delades ut och John Lennon förkunnade ”we are more popular than Jesus now”. Men mer än någonting annat är 1966 året då England vann VM på hemmaplan.

Förutom den berömda finalen där värdnationen besegrade Västtyskland med 4-2 efter förlängning – modern teknik visar för övrigt att Geoff Hurst’s 3-2-mål inte var över linjen – är det en turnering som innehöll många idag bortglömda kontroverser.

Ja, egentligen började det redan innan första avsparken. Sammanlagt 16 afrikanska länder bojkottade VM-kvalet helt efter att FIFA beslutat att det land som vann den afrikanska gruppen dessutom måste kvalspela mot ett land från en annan världsdelen för att ha möjlighet och kvalificera sig.

Sedan stals VM-pokalen – The Jules Rimet Trophy – i samband med en frimärksutställning. Även om den återfanns i tid var det ett genant ögonblick för arrangörerna. Desto stoltare var dock ägaren till hunden Pickles som var den som hittade pokalen gömd i ett buskage ute i Norwood i södra London.

VM 1966 var ett målsnålt mästerskap med dåtida mått mätt där det märktes att allt fler länder blivit taktiskt duktigare. Exempelvis vann England sin grupp med målskillnaden 4-0. Men framförallt kritiserades det hårda spelet. Brasilien åkte ur VM efter förluster i gruppspelen mot Portugal och Ungern. Båda matcherna dömdes av engelska domare och de regerande världsmästarna ansåg att de blivit bokstavligt sparkade sönder och samman.

Bär i minnet att inga avbytare var tillåtna på den här tiden. Detta var för övrigt första och enda gången Garrincha förlorade en landskamp.

I Grupp D, som spelades på Ayresome Park i Middlesbrough eftersom ägarna till St James' Park i Newcastle var alltför giriga och inte nöjda med den erbjudna hyressumman, bjöd Nordkorea på en ännu större skräll när man eliminerade Italien redan i grupp-spelet. Och i kvarten tog man en chockartad 3-0-ledning mot Portugal efter blott 22 spelade minuter. Sedan gick luften ur koreanerna. Eusébio vände med fyra mål ensam tillställningen i en av VM-historiens märkligaste matcher.

Rivaliteten mellan England och Argentina anses ha sitt ursprung just i kvartsfinalen 1966. Sydamerikanernas lagkapten Antonio Rattín blev utvisad – och fick ledas av planen av polis – innan Geoff Hurst gjorde matchens enda mål ur misstänk offsideläge. Englands förbundskapten Alf Ramsey förbjöd efter matchen sina spelare att byta tröjor med "the animals", som han i media citerades kalla argentinarna, något som annars redan då var tradition. Argentinas ilska mildrades inte av att den tyska domaren senare erkände att han inte kunde spanska men visade ut Rattín för att han "inte gillade hur han tittade på honom".

De engelska domarna då? I kvartsfinalen mellan Västtyskland och Uruguay (4-0) anklagades engelsmannen för att ha blundat för en tysk hands på mållinjen samt felaktigt visat ut två spelare.

Konspiratörerna noterade att alla fyra semifinalister – England, Västtyskland, Portugal och Sovjetunionen – passande nog kom från Europa.

Inför semifinalerna utsåg FIFA en tysk domare att döma Englands semifinal och en engelsk domare att döma Tysklands dito. Båda länderna vann sina respektive matcher med 2-1. Se där.

Matchen mellan Västtyskland och Sovjetunionen blev ännu en brutal tillställning. Så här beskrev en tidning matchen: "Germany and the USSR played as if they were at war. The Italian referee Bello, did his best to control the game, but he was not strong enough to do so. The Soviets had one player hurt and another sent off. The Germans were again very psychical, and the Soviets paid them back in kind. It was a game that did justice to the title World Cup of fouls."

Och Portugal protesterade över att deras semifinal mot England, som ursprungligen skulle ha spelats på Goodison Park i Liverpool, i samma område man varit stationerade under grupp-spelet, i sista stund flyttades till London och Wembley.

Det finns inte mycket att säga om finalen som inte redan sagts. Det var där, på Wembley den 30 juli 1966, som BBC:s tv-kommentator Kenneth Wolstenholme myntade det klassiska uttrycket: "Some people are on the pitch. They think it's all over", och la till "It is now!" samma sekund som Geoff Hurst gjorde 4-2 i den 120:e matchminuten.

De i ärlighetens namn ganska arroganta engelsmännen, vars landslag inte ens velat ställa upp i VM innan 1950, fick i många fall sommaren 1966 "andralag" att följa och de allra flesta matcherna, oavsett inblandade lag, drog i princip fulla hus. I Liverpool höll man på Brasilien som spelade alla grupp-spelsmatcher på Goodison Park, i Middlesbrough tog man orädda Nordkorea till sina hjärtan. Publiksnittet var på över 50,000 åskådare.

Det var ursprungligen tänkt att VM 1966 skulle spelas på sju arenor i sju olika städer: Wembley, Goodison Park, Hillsborough, Roker Park (Sunderland), Villa Park, Old Trafford och Ayresome Park (trots att Middlesbrough nyss hade åkt ner i tredjedivisionen). I Grupp A, Englands grupp, spelades alla matcher på Wembley, med Frankrike-Uruguay som enda undantag. Wembley vägrade nämligen att ställa in fredagens traditionella greyhound racing för lite VM-fotboll. Nödlösningen fick bli White City Stadium.

White vad då? Jo, White City Stadium var en multiarena – långt innan uttrycket ens var myntat – som låg i just White City, Hammersmith, bara en sned utspark från Queens Park Rangers nuvarande hem Loftus Road. Ursprungligen byggd till Sommar-OS 1908 var White City Stadium länge världens största idrottsarena med plats för 150,000 åskådare. Förutom gräsplan bestod arenan av hundbana, löparspår, cykeloval och en gigantisk simtank på ena kortsidan. Både på 1930- och 60-talet använde just QPR under några år arenan som hemmaplan. Tyvärr revs den då väldigt omoderna arenan 1985. På slutet kom den mest att användas till speedway, hundkapplöpning och lite rugby av hobbykarraktär. På marken står idag BBC:s enorma mediakomplex.

Som kuriosita kan nämnas att The Pogues skrev en sång om demoleringen av White City Stadium – med samma namn som arenan – som finns med på albumet Peace & Love från 1989.

”Oh sweet city of my dreams, of speed and skill and schemes, like Atlantis you just disappeared from view, and the hare upon the wire, has been burnt upon your pyre, like the black dog that once raced, out from trap two”, sjunger Mr MacGowan.

För övrigt måste man tillstå att arenorna hade aningen pampigare namn förr i tiden. Wembley hette 1966 till exempel The Empire Stadium och ovan nämnda White City Stadium byggdes som The Great Stadium.

They think it's all over. It's now.